

Ainekava

Käsitöö ja kodundus III kooliaste

Klass: 8.	Tunde nädalas: 2
-----------	------------------

Ainekava aluseks on riiklik õppekava ja selle lisa nr 7

https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/1080/3202/3005/18m_pohi_lisa7.pdf#

ning põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava. Põltsamaa Ühisgümnaasiumi ainekavas on välja toodud rõhuasetused, kooli eripärast tulenevalt olulisim. Kooli ja valdkonna eripärad on kirjeldatud kooli õppekava üldosas ning valdkonnakavades.

Õppeaine kirjeldus

Käsitöö on õppeaine, kus õpilased saavad loovate ideede kaudu väljendada oma oskusi praktikas, kasutades selleks mitmesuguseid pehmeid materjale ja erinevaid käsitöö tehnikaid nii käsitsi kui ka elektriliste ja digitaalsete masinatega töötades. Loov- ja kriitilise mõtlemise kasutamine loomingulisi ülesandeid lahendades loob eeldused õpilaste loovaks eneseväljenduseks. Õpilasel kujunevad oskused oma ideid teostades järgida tootearendustsükli alates teabe kogumisest, idee leidmisest, eseme ning töö ajalises ja tehnilisest kavandamisest kuni toote valmimise ning esitlemiseni. Ühiste arutluste käigus õpitakse analüüsima eseme disainiprotsessi, märkama erinevaid tehnilise ja loomingulise protsessi lahendusi ning kogema töördõmu. Tänapäevaste materjalide ja tehnikate praktikas rakendamise kõrval väärtustatakse käsitöö rahvuslike kultuuritraditsioonide hoidmist ja kasutamist tänapäevases võtmes.

Kodundus on õppeaine, kus tähelepanu keskmes on inimese üldine heaolu ja igapäevaelus hakkamasaamine ning selleks kujundatavad teadmised, oskused ja hoiakud. Koostöö ja kriitilise mõtlemise kaudu avastab õpilane enda potentsiaali erinevates ainealastes tegevustes, mõistab elukeskkonna jätkusuutlikkust ja enda rolli selle tagamisel. Õppes väärtustatakse nii eesti toidukultuuri ja -traditsioone kui ka kujundatakse avatud meelt teiste rahvaste toidukultuuri ja tavade suhtes.

Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud

Käsitöö

III kooliastmes keskenduvad õpilased enam oma ideede loomingulisele väljendamisele ning töö teadlikule korraldamisele tootearendustsükli arvestades. Õppe käigus otsivad ja esitavad õpilased uusi ideid, hindavad neid kriitiliselt, kavandavad ja valmistavad funktsionaalseid esemeid enda võimetest ja huvidest lähtuvalt. Õpilastes kujuneb oskus arutleda tarbekunsti, käsitöö ja moe seoste ning käsitöö ja tekstiilitööstuse tähtsuse üle ajaloos ning tänapäeval.

Kodundus

III kooliastmes täiendatakse aineteadmisi ja praktilisi oskusi probleemilahenduse kaudu. Õpitakse analüüsima enda käitumist ja mõtestama tehtud otsuste mõju ning ollakse valmis astuma samme enda heaolu ja jätkusuutliku majandamise suunas. Õpiviisid võimaldavad arendada süsteemset mõtlemist ja planeerimisoskust.

Hindamine

Käsitöös ja kodunduses hinnatakse saavutatud õpitulemusi mitteeristavalt (arvestatud või mittearvestatud). Arvestuse saamiseks peab õpilane täitma nõutud ülesanded vähemalt rahuldaval tasemel. Õpilase teadmiste ja oskuste arengut suunatakse kujundava hindamise abil, mida võib anda jooksvalt suuliselt õpitegevuse käigus või kirjaliku tagasisidena.

Õpitulemused	Õppesisu	Üldpädevused, läbivad teemad, lõimingud
KÄSITÖÖ		
1) kasutab tööd kavandades ainealast kirjandust ja teabeallikaid kooskõlas autoriõigusega;	<ul style="list-style-type: none"> • õpiku kasutamine; • töölehtede kasutamine; • internetiallikate kasutamine; • autoriõigus. 	Läbiv teema: Teabekeskond; Tehnoloogia ja innovatsioon. Sotsiaalne ja kodanikupädevus.
2) analüüsib infoallikates, sh pakenditel sisalduvat teavet ja kirjeldab oma tarbimisharjumusi ning tarbimisvalikuid;	<ul style="list-style-type: none"> • tooteinfo; • kasutusjuhendid. 	Läbiv teema: Teabekeskond; Tervis ja ohutus. Lõiming: Inimeseõpetus.
3) valib ja võrdleb materjale eri töötlusviiside jaoks;	<ul style="list-style-type: none"> • keemilised kiud, nende saamine ja omadused; • tehiskiudude ja sünteetiliste kiudude saamine ning omadused; • tänapäeva käsitöömaterjalid. • mitmesuguste materjalide kooskasutamise võimaluste leidmine. 	Kultuuri- ja väärtuspädevus. Õpipädevus.
4) võrdleb ja kasutab sobilikke materjale, töövahendeid, -pinke, masinaid ning viimistlus-ja/või kaunistusvõtteid eesmärgipäraselt;	<p>Tehnikad ja töövõtted valikuliselt:</p> <p>Õmblemine</p> <ul style="list-style-type: none"> • täpsuse vajalikkus õmblustöös; • rõivaeseme õmblemine; 	Kultuuri- ja väärtuspädevus. Õpipädevus.

- valitud rõivaeseme õmblemiseks sobivate tehnoloogiliste võtete kasutamine;
- eseme õmblemise tehnoloogilise järjekorra määramine;
- õmblustöö viimistlemine.

Heegeldamine

- skeemi järgi heegeldamine;
- erinevad heegeltehnikad;
- tutvumine heegeltehnika loominguliste võimalustega.

Tikkimine

- tutvumine erinevate tikanditega;
- tikand loomingulise väljendusvahendina;

Kudumine

- lihtsa koekirja lugemine;
- erinevate koekirjade kudumine;
- silmuste arvestamine, eseme kudumine ja viimistlemine.
- kudumise skeemid, tingmärgid;

Viltimine

- nõelviltimine
- märgviltimine

jt

5) planeerib ja koostab eelarvet toote valmistamiseks;	Toote kavandamine ja materjali arvestamine.	Lõiming: karjääri- ja ettevõtlusõpe, matemaatika.
6) järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid;	Ohutusreeglid teravate ja elektriliste töövahenditega töötades.	Läbiv teema: Elukestev õpe ja karjääri planeerimine.
7) planeerib iseseisvalt või rühmas tervikliku tööprotsessi ning funktsionaalse ja esteetilise tulemuse;	<ul style="list-style-type: none"> • toote kavandamine; • töö teostamise etapid; • disainiprotsess. 	Kunstipädevus. Ettevõtluspädevus. Lõiming: tehnoloogia.
8) järgib jäätmete käitlemise ning keskkonnahoiu põhilisi nõudeid ja teab ressursside säästliku kasutamise mõju tervisele ning sotsiaal-, majandus- ja looduskeskkonnale;	<ul style="list-style-type: none"> • materjalide teadlik kokkuhoid (kanga lõikamine jt); • tootmisjääkide kasutamine; • vanast esemest uue eseme valmistamine; • õige koguse materjalide/arvutamine 	Lõiming: loodusained. Läbiv teema: keskkond ja jätkusuutlik areng.
9) leiab ülesannete täitmiseks loovaid lahendusi üksi ja/või rühmas, kasutab teistes õppeainetes õpitut;	<ul style="list-style-type: none"> • töötamine suulise juhendamise järgi; • töötamine tööjuhendi järgi; • lihtsama tööjuhendi koostamine; • töötamine rühmas, ühistöö kavandamine, hooliv, arvestav ja üksteist abistav käitumine; 	Lõiming: karjääri- ja ettevõtlusõpe.
10) tunneb ja rakendab peamisi Eesti kultuuri-, käsitöö- ja toitumistavasid;	<ul style="list-style-type: none"> • sümbolid ja märgid rahvakunstis; • kudumine, heegeldamine ja tikkimine eesti rahvakunstis. • rahvarõivad; • eesti etnograafiline ornament tänapäevase rõivastuse ja esemelise keskkonna kujundamisel; • teiste rahvaste etnograafia inspiratsiooniallikana. 	Kultuuri- ja enesemääratluspädevus. Läbiv teema: Kultuuriline identiteet.

<p>11) kirjeldab eri rahvaste kultuuritavasid ja rahvustoite ning rakendab neid praktikas;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kultuuride seosed, erinevused ja sarnasused; • mitmekultuuriline keskkond; • sümbolid ja märgid rahvakunstis; • kudumine, heegeldamine ja tikkimine eesti rahvakunstis. • rahvarõivad; • eesti etnograafiline ornament tänapäevase rõivastuse ja esemelise keskkonna kujundamisel; • teiste rahvaste etnograafia inspiratsiooniallikana. 	<p>Kultuuri- ja enesemääratluspädevus. Läbiv teema: Kultuuriline identiteet</p>
<p>12) -</p>	<p>-</p>	
<p>13) esitleb, analüüsib ja põhjendab tööprotsessis tehtud valikuid ning lõpptulemust kas suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ühise töö analüüsimine ja hindamine; • oma töö ja selle tulemuse analüüsimine ning hindamine; • töö esitlemine ja eksponeerimine; • näituse kujundamine ning virtuaalkeskkonna kasutamine oma töö eksponeerimiseks. 	<p>Läbiv teema: kodanikualgatus ja ettevõtlikkus.</p>
<p>14) annab enda ja teiste tehtule tagasisidet põhjendades oma arvamust;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ühise töö analüüsimine ja hindamine; • oma töö ja selle tulemuse analüüsimine ning hindamine; • töö esitlemine ja eksponeerimine; • näituse kujundamine ning virtuaalkeskkonna kasutamine oma töö eksponeerimiseks. 	<p>Enesemääratlus- ja suhtluspädevus.</p>

<p>15) leiab õpitus seoseid igapäevaelu ja erinevate ametite ning hobidega.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tekstiilid rõivastuses ja sisekujunduses. • Rõivastus kui ajastu vaimu peegeldaja – sotsiaalsed märksüsteemid. • Moelooming. Komplektide ja kollektsioonide koostamise põhimõtted. • Moe, isikupära ja proportsiooni põhimõtete arvestamine kavandades. • Sobivate lisandite valik stiili kujundades. Ideekavand ja selle vormistamine. • Ornamentika alused. • Kompositsiooni seaduspärasuste arvestamine käsitöoeset kavandades. • Tekstiileseme kavandamine ja kaunistamisviisid erinevates tekstiilitehnoloogiates. <p>MÕISTED: moelooming</p>	<p>Läbiv teema: Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Lõiming: ajalugu, kunst, inimeseõpetus.</p>
<p>KODUNDUS</p>		
<p>1) kasutab tööd kavandades ainealast kirjandust ja teabeallikaid kooskõlas autoriõigusega;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • õpiku kasutamine; • töölehtede kasutamine; • internetiotsingu kasutamine; • video/ filmi vaatamine; • autoriõigus. 	<p>Läbiv teema: Teabekeskond; Tehnoloogia ja innovatsioon. Sotsiaalne ja kodanikupädevus.</p>
<p>2) analüüsib infoallikates, sh pakenditel sisalduvat teavet ja kirjeldab oma tarbimisharjumusi ning tarbimisvalikuid;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pakendiinfo. 	<p>Läbiv teema: Teabekeskond; Tervis ja ohutus. Lõiming: Inimeseõpetus.</p>
<p>3) valib ja võrdleb materjale, sh toiduaineid eri töötlusviiside jaoks;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • toit ja toitumine; • lisaained toiduainetes; 	<p>Kultuuri- ja väärtuspädevus. Õpipädevus.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • külmtootlemise viisid; • kuumtootlemise viisid: keetmine, aurutamine, praadimine, küpsetamine. • maitseained ja roogade maitsestamine; • mõõtühikute arvestamine ja teisendamine; • retseptist kinnipidamine, tegevuste järjekord. 	
4) võrdleb ja kasutab sobilikke materjale, töövahendeid, -pinke, masinaid ning viimistlus-ja/või kaunistusvõtteid eesmärgipäraselt;	<ul style="list-style-type: none"> • töövahendid köögis; • nüüdisaegsed köögiseadmed, nende kasutamine ja hooldus. 	Kultuuri- ja väärtuspädevus. Õpipädevus.
5) planeerib ja koostab eelarvet toote valmistamiseks;	<ul style="list-style-type: none"> • peolaua menüü koostamine • tarbijakasvatus • ostuotsuste mõjutamine, reklaami mõju. • kulude planeerimine erijuhtudeks (peod, tähtpäevad jm). 	Lõiming: karjääri- ja ettevõtlusõpe.
6) järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid;	<ul style="list-style-type: none"> • toiduainete muutused kuumtootlemisel, toitainete kadu; • mikroorganismid toidus; • toiduainete riknemise põhjused; • hügieeninõuded toiduainete säilitamise korral; • toidu kaudu levivad haigused. 	Läbiv teema: Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Lõiming: inimeseõpetus, bioloogia.

7) planeerib iseseisvalt või rühmas tervikliku tööprotsessi ning funktsionaalse ja esteetilise tulemuse;	<ul style="list-style-type: none"> • enda ja rühma töö planeerimine; • retsepti ja tööülesannete jälgimine. 	Ettevõtluspädevus. Kunstipädevus.
8) järgib jäätmete käitlemise ning keskkonnahoiu põhilisi nõudeid ja teab ressursside säästliku kasutamise mõju tervisele ning sotsiaal-, majandus- ja looduskeskkonnale	<ul style="list-style-type: none"> • jäätmete sorteerimine; • säästlik tarbimine. 	Lõiming: loodusained. Läbiv teema: keskkond ja jätkusuutlik areng.
9) leiab ülesannete täitmiseks loovaid lahendusi üksi ja/või rühmas, kasutab teistes õppeainetes õpitut;	<ul style="list-style-type: none"> • töötamine suulise juhendamise järgi; • töötamine kirjaliku tööjuhendi järgi; • lihtsama tööjuhendi koostamine; • töötamine rühmas, ühistöö kavandamine, hooliv, arvestav ja üksteist abistav käitumine; 	Lõiming: karjääri- ja ettevõtlusõpe
10) tunneb ja rakendab peamisi Eesti kultuuri-, käsitöö- ja toitumistavasid;	<ul style="list-style-type: none"> • eestlaste toit läbi aegade; • tähtpäevad • laua katmine 	Kultuuri- ja enesemääratluspädevus. Läbiv teema: Kultuuriline identiteet
11) kirjeldab eri rahvaste kultuuritavasid ja rahvustoite ning rakendab neid praktikas;	<ul style="list-style-type: none"> • eri rahvaste toitumistraditsioonid ja toiduvalikut mõjutavad tegurid (asukoht, usk jm); 	Kultuuri- ja enesemääratluspädevus. Läbiv teema: Kultuuriline identiteet
12) teab toitumistavasid mõjutavaid tegureid ja toitumise eripärasid ning rakendab neid toitu valmistades;	<ul style="list-style-type: none"> • tervislik seisund, toidutalumatus; • sotsiaalsed hoiakud, meedia mõju; • vaimne tervis, toitumishäired. 	Lõiming: Inimeseõpetus. Enesemääratlus- ja suhtluspädevus.
13) esitleb, analüüsib ja põhjendab tööprotsessis tehtud valikuid ning	<ul style="list-style-type: none"> • ühise töö analüüsimine ja hindamine; 	Läbiv teema: kodanikualgatus ja ettevõtlikkus.

<p>lõpptulemust kas suuliselt või kirjalikult, kasutades sealhulgas digivahendeid;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • oma töö ja selle tulemuse analüüsimine ning hindamine; • töö esitlemine ja eksponeerimine; • näituse kujundamine ning virtuaalkeskkonna kasutamine oma töö eksponeerimiseks. 	
<p>14) annab enda ja teiste tehtule tagasisidet põhjendades oma arvamust;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ühise töö analüüsimine ja hindamine; • oma töö ja selle tulemuse analüüsimine ning hindamine; • töö esitlemine ja eksponeerimine; • näituse kujundamine ning virtuaalkeskkonna kasutamine oma töö eksponeerimiseks. 	<p>Enesemääratlus- ja suhtluspädevus.</p>
<p>15) leiab õpitus seoseid igapäevaelu ja erinevate ametite ning hobidega.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Peolaua menüü koostamine • Tarbijakasvatus • Ostuotsuste mõjutamine, reklaami mõju. • Kulude planeerimine erijuhtudeks (peod, tähtpäevad jm). • Etikett. • Koosviibimiste korraldamine. • Kutsed ja kingitused. • Ideede ja võimaluste leidmine erinevate peolaudade kujundamiseks. 	<p>Läbiv teema: Elukestev õpe ja karjääri planeerimine.</p>